

Türkiye'nin Su Kaynakları ve Su Politikaları

Behiç ÇONGAR
Jeoloji Mühendisi

Genel

Türkiye'nin su potansiyelini, su kullanımını, bugün karşılaştığımız ve gelecek yıllarda daha çarpıcı olarak yüz yüze geleceğimiz, kaynak kayıpları ile ilgili olumsuzlukları ve ülkemizdeki su politikalarını tanımlayabilmek için, öncelikle dünyadaki durumu da kısaca gözden geçirmek yararlı olacaktır.

Kullanılabilecek su kaynaklarının, yeryüzünde dağılımı gözlemlendiğinde, dengesiz bir tablo ile karşı karşıya kalıyoruz.

Su Kaynaklarının Yeryüzünde Dağılımı

(BM verilerine göre)

Kıtalar	Nüfus % olarak	Su Kaynağı % olarak
Kuzey Amerika	8	15
Güney Amerika	6	26
Avrupa	13	8
Afrika	13	11
Asya	60	36
Avustralya ve	1	5

Bugün Dünyada tüm tatlısu kaynaklarında kirlenme hızla ilerliyor. Kullanılabilecek su potansiyeli azalıyor. Suyun maliyeti artıyor, nüfus artıkça da kişi başına düşen su miktarı azalıyor.

Son olarak "Dünya Su Forumu"nda, BM kuruluşlarından olan, "Dünya Su Değerlendirme Programı" kapsamında hazırlanan "Dünya Su Gelişme Raporu"nda da benzer değerlendirmeler yer almıştır.

Rapor, içme ve kullanma suyu olarak kullanılan, kirlenmiş akarsular, göller ve yeraltısularının,

hergün onbinlerce insanın yaşamını tehdit ettiğini bildirmekte ve her yıl 200 milyon insan kirliliğe bağlı hastalıklara yakalandığını ve bunların 2.2 milyonunun da hayatlarını kaybettiğini belirtmektedir. Bugün, 6 milyarlık dünya nüfusunun yaklaşık %20'sinin güvenli su kaynaklarından yoksun olduğunu söylemektedir.

Ayrıca bu raporda, dünya nüfusunun 9.3 milyara ulaşması beklenen 2050 yılına gelindiğinde, iklim değişiklikleri nedeniyle, 60 ülkedeki 7 milyar insanın su kıtlığı ile karşı karşıya geleceği belirtilmektedir.

Yeryüzündeki su kaynakları, bilinçsiz tarım, düzensiz yerleşme, çarpık sanayileşme ve altyapı yetersizliği nedeniyle, yalnız bizde değil, dünyanın birçok bölgesinde, etkili bir şekilde kirleniyor, tahrip ediliyor, tüketiliyor.

Bu sorunlara neden olan başlıca etkenlerin başında, nüfus artışının devam etmesi gelmektedir.

1950 yılında, 2,7 milyar olan dünya nüfusunun, iki misli artarak, 1990 yılında 5,29 milyara ulaştığı, 2050 yılında da 9.3 milyara ulaşacağı hesaplanmaktadır.

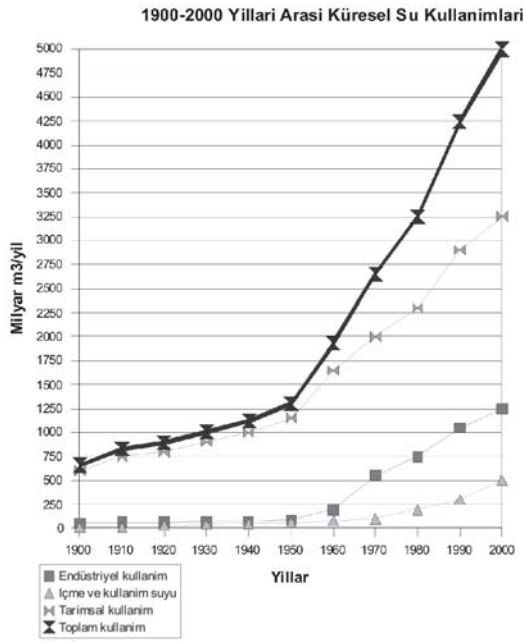
Artan nüfus, çeşitli sektörlerde su kullanımını da arttırmaktadır.

Örnek olarak, 20. yüzyılı incelediğimizde, çağın başı ile sonu arasında su kullanımında, on misli bir artış görülmektedir. Bu artışın artarak devam edeceği görülmektedir.

Grafikte de görüldüğü gibi, büyük artış tarımsal su kullanımında olmuştur.

Ülkemizdeki Su Varlığı

Ülkemizdeki su varlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, bugüne kadar yapılan

Grafik 1. 1900-2000 Yılları Arası Küresel Su Kullanımları

yağış, akım ölçüm değerleri ortalamalarına göre hesaplanmış ve yayınlanmıştır.

(DSİ verileri)

Türkiye yıllık yağış ortalaması (aritmetik) 642,6 mm

Türkiye'ye düşen yıllık ortalama yağış miktarı 501,0 km³

Yerüstü Suları

Yıllık akış (ortalama) 186,05 km³

Yıllık akış/yağış oranı 0.37

Tüketilebilecek yıllık su miktarı (ortalama) 95,00 km³

Fiili yıllık tüketim (2005 yılı) 33,90 km³

Yeraltı Suları

Çekilebilir yıllık su potansiyeli 13,66 km³

Tahsis edilen miktar (2005 yılı) 11,44 km³

Türkiye 26 adet hidrolojik havzaya bölünmüştür. Belirlenen 26 havzanın, 15 adedi nehir havzası, 7 adedi irili ufaklı akarsulardan oluşan müteferrik havza, 4 adedi ise, denize boşalımı olmayan kapalı havzalardan meydana gelir.

Akarsu Havzalarına Göre Yıllık Ortalama Su Potansiyeli

-Fırat nehri anakol yıllık akışı: 30,25 km³ tür.

-Dicle nehri anakol akışı : 16,24 km³ tür.

-Bu değerler havzaların en mansabındaki baz istasyon akışlarından elde edilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğü tarafından, bugüne kadar yapılan tüm planlama çalışmaları sonucunda hesaplanan, 186,05 km³'lük yüzeysel akımın ancak, 95 km³'lük kesiminin, ekonomik olarak kullanılabilirliği belirlenmiştir. Ayrıca ekonomik olarak kullanılabilir su kaynağı, havzalar arasında homojen olarak dağılmamıştır.

Kullanılabilir su kaynaklarının, ülkemizdeki dağılımı gözlemlendiğinde, dengesiz bir tablo ile karşı karşıya kalıyoruz.

Bugünkü değerlendirme ile, eksik suyu ve fazla suyu olan havzaları şu şekilde sıralayabiliriz.

Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinde yer alan, Doğu Karadeniz, Doğu Akdeniz, Antalya, Batı Karadeniz, Batı Akdeniz, Çoruh Havzaları ile, Fırat ve Dicle havzalarında fazla suyumuz bulunmaktadır. Diğer akarsu havzalarında eksik suyumuz vardır.

Burada tüketilebilecek su miktarı ve yeraltısu kullanım potansiyelleri, ekonomik değerlendirmelerle değişebilecek rakamlardır. Bu değeri özellikle ülke enerji maliyeti belirler.

Enerji maliyeti düştükçe, sulama amaçlı daha yüksek pompajlar, havzalar arası su aktarımları ekonomik çıkabilir. Derin yeraltısu akiferleri işletilebilir. Daha geniş alanlar sulanabilir, daha çok su tüketilebilir. Bugün bile ekonomi sınırları zorlanarak, sınırlı sayıda da olsa, derin akiferlere inilmekte, havzalar arası su aktarımları yapılmaktadır.

Örnek olarak, derin akiferlerin işletilmesi için, 400800 m'lik derinlikteki, İstanbul Koç Üniversitesi, Ankara Başkent Üniversitesi, İzmir Coca-Cola derin sondaj kuyuları verilebilir.

Havzalar arası su aktarımı ile ilgili olarak, aşağıdaki projeler sıralanabilir:

Tekirdağ İçmesuyu Projesi kaynak suyu, Ergene Havzası'ndaki yeraltısuyunun pompajla kıyı havzasına aktarılmasıyla elde edilmektedir.

İstanbul İçmesuyu Projesi, Trakya'da Karadeniz kıyı Havzasındaki akarsulardan, Anadolu yakasında, Darlık, Yeşilçay ve Melen Havzalarındaki akarsuların havza ve havzalar aktarılmasıyla beslenmektedir.

İzmir İçmesuyu Projesi, Gediz Havzasından, yeraltısu olarak, Tahtalı Havzasından yüzeysel suyu olarak beslenmektedir.

Ankara İçmesuyu Projesi'nde, Sakarya Havzası artık yetersiz kalmıştır. Filyos Havzasında Gerede Işıklar Projesi ve önümüzdeki yıllar için Kızılırmak Havzasında Kapulukaya Projesi Fizibilite çalışmaları tamamlanmıştır.

Havza Adı	Ortalama Yıllık Akış (km ³)	Potansiyel İştirak Oranı %	Ortalama yıllık Verim (l/sn/km ²)
Fırat Havzası	31,61	17,0	8,3
Dicle Havzası	21,33	11,5	13,1
Doğu Karadeniz Havzası	14,90	8,0	19,5
Doğu Akdeniz Havzası	11,07	6,0	15,6
Antalya Havzası	11,06	5,9	24,2
Batı Karadeniz Havzası	9,93	5,3	10,6
Batı Akdeniz Havzası	8,93	4,8	12,4
Marmara Havzası	8,33	4,5	11,0
Seyhan Havzası	8,01	4,3	12,3
Ceyhan Havzası	7,18	3,9	10,7
Kızılırmak Havzası	6,48	3,5	2,6
Sakarya Havzası	6,40	3,4	3,6
Çoruh Havzası	6,30	3,4	10,1
Yeşilirmak Havzası	5,80	3,1	5,1
Susurluk Havzası	5,43	2,9	7,2
Aras Havzası	4,63	2,5	5,3
Konya Kapalı Havzası	4,52	2,4	2,5
Büyük Menderes Havzası	3,03	1,6	3,9
Van Gölü Havzası	2,39	1,3	5,0
Kuzey Ege Havzası	2,09	1,1	7,4
Gediz Havzası	1,95	1,1	3,6
Meriç-Ergene Havzası	1,33	0,7	2,9
Küçük Menderes Havzası	1,19	0,6	5,3
Asi Havzası	1,17	0,6	3,4
Burdur Göller Havzası	0,50	0,3	1,8
Akarçay Havzası	0,49	0,3	1,9
TOPLAM	186,05	100	

Dalaman Havzasından, Bodrum ve Didim gibi turistik merkezlere su aktarma projeleri üzerinde çalışılmaktadır.

Yukarı Seyhan Havzasından, Kızılırmak Havzasına (Develi Ovası) su aktarma projesi inşa halindedir.

Ceyhan Nehri Havzasından, Cevdetiye Regülatörü ile İskenderun Kıyı Havzasına su aktarılmaktadır.

Tabii en büyük aktarma projesi, Fırat Havzasından, Habur Havzasına, 28 km uzunluğunda iki tünel ile (Dünyanın en uzun sulama tünelleri) Atatürk Barajı suyunu Harran-Ceylanpınar Ovalarına aktaran, sulama projesidir. Proje tamamlandığında yaklaşık 4,5x10⁹ m³/yıl mertebelerinde su aktarımı olacaktır.

Bu değerlendirme gösteriyor ki, önümüzdeki yıllarda su pahalı tüketim maddeleri arasında yer alacaktır.

Ülkemizde Bugünkü Su Tüketimi

Yukarıda verilen değerlerden de görüldüğü gibi, bugünkü enerji fiyatları ile, yıllık tüketilebilecek su miktarı, yeraltı suları ile birlikte, yaklaşık 110 milyar m³ kabul edilebilir. Nüfusumuzu 70 milyon

alırsak, kişi başına yaklaşık yılda, 1570 m³ su düşmektedir. Nüfusumuz arttığına göre, önümüzdeki yıllarda bu rakamın daha da küçüleceğini kabul etmek durumundayız.

Dünyadaki su zengini ülkelerde bu değer 10 000 m³/yılın üzerindedir.

Kanada'da 94.000 m³/yıl, Yeni Zelanda'da 86.000 m³/yıl gibi değerlere ulaşılmaktadır. Buna karşın, su fakiri ülkelerde, Kuveyt'te 10 m³/yıl, Arap Emirlikleri'nde 58 m³/yıl, Libya'da 113 m³/yıl, Suudi Arabistan'da 118 m³/yıl ve Singapur'da 149 m³/yıl gibi çok düşük değerler görülmektedir.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)'nun hazırladığı "Dünya Su Gelişme Raporu"nda, tatlı su kaynakları değerlendirilmesinde, Türkiye dünyada 45. sırada yer almaktadır.

Dünyanın bir çok bölgesinde olduğu gibi, bugün ülkemizde de en fazla su, tarımsal sulamalarda kullanılmaktadır.

Ülke toprakları değerlendirildiğinde, 77,95 milyon ha olan ülke yüzölçümünün ancak 28,05 milyon

ha'lı tarım alanı olarak kullanılabilir. Topografik ve toprak özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu alanın 25,85 milyon ha'lık kesimi sulanabilir özelliktedir. 25,85 milyon ha olarak belirlenen sulanabilir özellikteki tarım alanlarımızın, ancak 8,50 milyon ha'lık kesiminin ekonomik olarak sulanabilmesi için yeterli su kaynağına sahibiz.

Bugünkü fiili sulama alanı 2,50 milyon ha (DSİ), 2,50 milyon ha (halk) olmak üzere toplam: 5,00 milyon ha civarındadır.

Ülkemizde bugün, 2005 yılı DSİ verilerine göre, yüzeysuyu ve yeraltısuyu toplamı, yıllık yaklaşık 40 milyar m³/yıl mertebelerinde olduğu görülmektedir. Bu da ekonomik olarak kullanılabilir su potansiyelimizin (yaklaşık 110 milyar m³/yıl), yarısından az bir kesimin kullanıldığını gösterir.

Ekonomik olarak kullanıma sunulabilen, ovalık alanlardaki yeraltısuyu potansiyeli DSİ verilerine göre, 14 km³/yıldır.

Ancak, büyük kaynaklar ve akarsuların bazı akımları göz önüne alındığında bu değer, 50-60 km³/yıl mertebelerine kadar yükselmektedir.

Bu da göstermektedir ki, yüzey suları ile yeraltısuyu potansiyelini bir birinden soyutlama olanağı bulunmamaktadır. Her iki doğal kaynak birbirleriyle doğrudan ilişkilidir. Her akarsu havzasında, yer yer ve zaman zaman yeraltısuyu akarsuları ve/veya gölleri besler, yer yer ve zaman zaman da yüzey suları yeraltısuyunu besler. Su kullanım hesaplarında ve havza bilançolarında bu özellik daima göz önünde bulundurulmalıdır. Bu özellik aynı zamanda kirlenme ve koruma değerlendirmelerinde de sürekli göz önünde bulundurulması gerekli olan bir husustur.

Su Kaynaklarının Korunması

Ülke büyüklüğüne ve nüfusumuza göre, bugün bile birçok bölgemizde yetersizliğini gördüğümüz, zorunlu kullanım suyumuzu pahalıya malediyoruz. Önümüzdeki yıllarda, kalkınma ve nüfus artışına paralel olarak daha da yetersiz kalacak bu doğal kaynağımızı koruyabiliyor muyuz?

Endüstriyel faaliyetlerinin doğurduğu çok çeşitli katı ve sıvı atıklar, gerek yüzeysel suları, gerekse yeraltısularını büyük ölçüde nitelik yönünden, olumsuz etkilemektedir.

Özellikle kentsel yerleşim alanları çevresindeki su kaynakları, sürekli tehdit altında bulunmaktadır.

Kirlenmenin çok büyük boyutlarda geliştiği bilinmekle birlikte, bu konuda ülkemizde, kapsamlı bir çalışma henüz yürürlüğe konamamıştır.

En kısa zamanda etkin önlemler alınmadığı takdirde, 21. yüzyılda, birçok yeraltısuyu akiferimizden ve bazı nehir sularımızdan faydalanma olanağı tamamen kaybolacak veya çok pahalı arıtma projelerinin devreye sokulması zorunlu olacaktır.

Bugün, özellikle eksik suya sahip olduğumuz havzalarda, yanlış, kontrolsüz ve aşırı su kullanımı nedeniyle, doğanın dengesi bozulmuştur.

Kıyı ovalarımızda yaygın görülen alüvyon akiferlerin önemli bölümü, aşırı yeraltısuyu çekimi nedeniyle tuzlanmıştır. Bilinçsiz ve kontrolsüz yeraltısuyu işletmeleri nedeniyle, akifer alanlarında kirlenme (polution) ve tuzlanma (contamination) ile bu doğal varlıklarımızı adım adım kaybediyoruz.

Tarımda bilinçsiz gübre ve tarım ilacı kullanımı sonucu, akarsularımız ve yeraltısularımız etkin kirlenme tehdidi altındadır. Tarımsal kirlenme, akarsu boyunca ve yeraltısuyu alanlarında yaygın olarak birçok noktada meydana gelmektedir.

Bu nedenle endüstri atıkları gibi, noktasal kirlenmelere göre, denetlenmesi daha zordur.

Tarımda, gübre ve tarımsal ilaç kullanımında çiftçilerimizin bilinçlendirilmesi zorunludur.

Bu konuda bazı somut örnekler vererek, bugün için ne durumda olduğumuzu tanımlamak istiyorum.

İzmir Bornova Ovası, Bursa Ovası, Konya, Kayseri, gibi hızlı, plansız kentleşme sonucu hem birinci sınıf tarım alanlarımız yok olmuş, hem de bu bölgelerde var olan zengin yeraltısuyu akifer alanlarımız kirlenmiş ve tüketilmiştir.

Ankara-Eskişehir gibi büyük kentlerin Sakarya Havzasına olumsuz etkileri, Ankara Çayı ve Porsuk Çayında somut olarak görülmektedir. Kanalizasyon sistemine ve en modern arıtma tesislerine sahip bu iki kentimiz, arıtma tesislerindeki işletme aksamaları nedeniyle, bu iki akarsuyumuzu kirlenmeye devam ediyorlar.

Bigadiç Boraks işletmelerinden zaman zaman Susurluk Çayı'na bırakılan yüksek bor konsantrasyonlu sular, Susurluk Havzasında yer alan, Balıkesir Ovası, Susurluk, Kemalpaşa, Karacabey ovalarındaki sulamaları olumsuz etkilemektedir.

Denizli, Aydın yöresindeki jeotermal sondaj kuyularının borlu suları Büyük Menderes'e karışmaktadır. Bor yönünden kirlenen Menderes Nehri, ülkemizin en verimli sulamalarından olan, Nazilli, Aydın ve Söke sulamalarının tek su kaynağıdır. Son yıllarda bu sulamalarda borun olumsuz etkileri somut olarak görülmektedir. İşin ilginç yanı, bora karşı en duyarlı bitkilerden olan incir ağacının tarımı, en yaygın olarak bu sulama alanlarında gelişmiştir.

Trakya'da, Çerkezköy, Çorlu Sanayi bölgelerinden geçen Ergene Irmağının yürekler acısı durumu, sık sık basında yer almaktadır. Şu husus açıkça görülmektedir ki, endüstri kuruluşlarına atıma tesisleri inşa ettirmek yetmiyor. İşletmeleri sürekli gece gündüz denetlemek ve akarsuyu kirlüten işletmelere caydırıcı oranlarda cezalar uygulamak zorunlu görülüyor.

Ergene Irmağı, bu havzadaki zengin yeraltısuyu akiferini, özellikle Çerkezköy, Çorlu bölgesinde doğrudan beslemektedir. Ülkenin en zengin akiferlerinden biri, Trakya'nın tek akiferi her geçen gün adım adım kirlenmektedir.

Göllerimiz ve bataklıklarımızda da durum farklı değildir.

Göller bölgesinde, Afyon ve Konya il sınırlarında yer alan, Akarçay kapalı havzasının iki depolama alanı, Eber Gölü (Afyon) ve Akşehir Gölü (Konya) bugün kuruma noktasına gelmiştir. Gölleri doğal olarak besleyen Akarçay, Afyon kent ve çevredeki endüstri kuruluşlarının atıklar yanında, jeotermal kuyularından çıkan borca zengin sıcak sularla da kirlenmektedir. Göllerin güney kesiminde, Çay, Sultandağ, Akşehir Bölgesinde Sultandağ eteklerinden olan doğal yeraltısuyu beslenimi de, maalesef bu bölgede gelişmiş yeraltısuyu kullanımı ile önemli oranda kesilmiştir.

Burdur Gölü, çevre sulamaları genişledikçe, küçülmeye devam ediyor.

Seyfe Gölü (Kırşehir) son yıllarda yokolma aşamasındadır. Seyfe Gölü'nü doğal olarak besleyen kaynaklar, bölgedeki devlet üretme çiftliğinde geliştirilen yeraltısuyu sulamaları ve Seyfe Kapalı Havzası'ndan, Mucur'a içme ve kullanma amaçlı su pompalanması sonucu tamamen kurutulmuştur.

Beyşehir Gölü, zengin su kaynağına rağmen yanlış işletmeler sonucu bugünkü sınırlarına çekilmiş durumdadır. Gölün batı yakasında yeralan ve göl suyunun Manavgat Havzası'na kaçmasını sağlayan dizi halindeki düdenlerin

gölden soyutlanması ile ilgili, 1960'lı yıllarda yapılan çalışmaların, tekrar ele alınarak bu en büyük tatlı su gölümüzün kurtarılması zorunludur. Bu çalışma aynı zamanda Konya Ovası için de bir kurtuluş olacaktır.

Tuz Gölü, son otuz beş yılda yarı yarıya küçüldü. Gölün doğal beslenimi engellenmesi yanı sıra, en önemli tuz kaynağımız kent atık suları ile kirlendi. Gölü besleyen, Kuzeyde Peçeneközü Deresi ve Güneyde Sultanhanı Taşpınar kaynakları, kontrolsüz yeraltı, yerüstüsuyu sulamaları sonucu kuruma noktasına geldiler. Aksaray Mamasun sulamaları da gelişince, Tuz Gölü'nün tek beslenme kaynağı, havzalar arası büyük pompajlarla aktarılan, Konya kanalizasyon atıkları olarak görülüyor.

Eşmekaya Sazlığı (Aksaray), geçmiş yıllarda 100'den fazla kuş türünü barındıran sazlık, bugün tamamen kurumak üzere. Bu sazlık alan da Sultanhanı çevresindeki yeraltısuyu işletmelerinin kurbanı oldu.

Ereğli Sazlığı (Konya), sazlığın su kaynağı yapılan göletlerle kesildi. Aşırı yeraltısuyu kullanımı, sazlığa boşalan doğal yeraltısuyunu minimuma indirdi. Kent kanalizasyon suları ile kirlenen sazlık bugün için can çekişiyor.

Sultan Sazlığı (Kayseri), yeraltısuyundan doğal beslenimi, Yeşilhisar ve Develi çevresinde geliştirilen yeraltısuyu sulamalarından aşırı çekim yapıldığında, sazlık kurumayla baş başa kalmıştır. Ülkemizin en önemli kuş cenneti alanlarından olan sazlık alanın kurtarılması için başka havzalardan su taşınmasına çalışılmaktadır.

Ege Bölgesindeki akarsularda son yıllarda akımların azalmasını yalnız kuraklığa bağlamak doğru değildir. Başta Küçük Menderes Irmağı olmak üzere, Bakırçay, ve Büyük Menderes Havzalarındaki etkin yeraltısuyu kullanımı bu akarsuların akımlarını olumsuz etkilemiştir. Geçmiş yıllarda havzalarda yeraltısuyu akarsuyu beslediği halde, bugün akarsu yeraltısuyunu beslemektedir. Bu da akımların eski değerlerin altında kalmasına neden olmaktadır. Son yıllardaki akarsu akımları, yukarıda verilen uzun yıllar ortalamalarına yaklaşmamaktadır.

Genel olarak tarım ve ormancılıkta ilaçlamada DDT kullanılması, hem akarsularımızı hem de yeraltısularımızı kirlenmektedir.

Her biri ayrı bir araştırma konusu olacak bu örnekleri maalesef daha çok uzatabiliriz. Bu örnekler bize çarpıcı olarak, su kullanım

projelerinin hiç birinde gerçek ÇED raporlarının var olmadığını göstermektedir. Bütün projelerde çevreye olacak olumsuz etkiler göz önüne alınmayarak, uygulamaya konmuştur.

Su Kaynakları ile İlgili Yasal Çerçeve

Su kaynaklarımızı koruyabilmek amacıyla ne yapıyoruz, ne yapabiliriz?

Ülkemizde, bu amaçla çıkarılmış birçok yasa ve yönetmelik yürürlüktedir. Ancak uygulamada başarılı olunmadığı ortadadır.

1954 tarihli 6200 sayılı DSİ Genel Müdürlüğü kuruluş yasasına göre, akarsular devlete ait olup, bu sulardan yararlanılması, bu yasa ile kurulmuş bulunan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tasarrufundadır. Ancak, bu yasada da kadim su hakları saklı kalmıştır.

Bu yasaya ek olarak,

Belediyeler Yasası, 167 sayılı Yeraltısuları Hakkındaki Yasa, 1380 sayılı Su Ürünleri Yasası, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 1988 tarihli Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği, 2003 tarihli Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği, 2004 tarihli Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği, 2005 tarihli Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği ve son olarak da Büyükşehir Belediye Yasası vb.

Bu yasa ve yönetmelikler bugüne kadar gerçek ihtiyaçları karşılayamamıştır. İçeriklerine çok katı önlemler getirilmiştir, ancak bu önlemler gerçekçi olmadığı için, pratikte uygulanamamaktadır.

Bu farklı yasalar uygulamada, kurumlar arası yetki karmaşası doğurmaktadır.

Asıl sorun, “akarsu tükenmez, kir tutmaz” anlayışının değişmesidir. Bu bir eğitim sorunudur.

Sonuç

Önerimiz, gelecek nesillerin sağlıklı ve ekonomik içme ve kullanma suyuna sahip olabilmesi için, kısa zamanda etkin önlemler alınmasıdır. Yürürlükte olan, birçok sayıda yasa ve yönetmeliklere ek maddeler eklenmesi, yeni yönetmelikler çıkarılması ile, kurumlar arasında var olan, bugünkü yetki ve sorumluluk karmaşası çözümlenemez. Yeraltı, yerüstü tüm su kaynaklarımızı kapsayan ve suyun Devletin hüküm ve tasarrufu altında, kamu yararına bir kaynak olduğu esasına dayalı, yeni bir “Su Yasası”na gereksinim vardır.

1970'li yıllarda bu amaçla yapılan, değerli bir çalışma maalesef TBMM'de kadük olmuştur. En kısa zamanda, eski çalışmalardan da yararlanarak, günümüz şartlarına uygun, yeni bir “Su Yasası” taslağı hazırlanmalıdır. Bu taslak, tüm basın ve yayın olanakları kullanılarak, kamuoyuna benimsetilmelidir. Ancak kamuoyu baskısı ile, öncelikli olarak, TBMM'de görüşülmesi ve yasalaşması sağlanabilir. Ülkemizin geleceği için hayati önemde bir sorun olan “Su Yasası”, yalnızca politikacıların inisiyatifine bırakılacak bir konu değildir. Tehlike çanları çalmaktadır. Şu an geç kalınmış durumdadır. Bu sorunun daha geç kalınmasına tahammülü yoktur. Ülke geriye dönüşü olmayan büyük kayıplarla karşı karşıyadır.

Kapsamlı yasa çıkarılıncaya kadar da, hiç olmazsa mevcut yasa ve yönetmeliklerin titizlikle uygulanmasına çalışılmalıdır.

